

Turistnäringens investeringsindex 2010

Rapporten är framtagen inom ramen för TRIP, Turistnäringens Utvecklingscenter

Sammanfattning – jämförelse med 2009

Turistnäringens investeringsindex mäter årligen investeringar inom rese- och turistnäringen inom sju kategorier; hotell, vintersportanläggningar, infrastruktur, nöjes- och temaparker, destinationsutveckling, distribution samt andra turisminvesteringar. De investeringsformer som mäts är statliga medel, offentlig bidragsfinansiering samt bankfinansiering och privat riskkapital. Investeringsnivån inom rese- och turistnäringen minskar med totalt 19 procent under 2010 jämfört med år 2009. Investeringarna 2010 uppgår till **5 611** mkr, jämfört med **6 914** mkr år 2009. Det är framförallt investeringar inom nöjes- och temaparker som ökar jämfört med 2009. Investeringar inom denna kategori ökar med 24 procent 2010 jämfört med 2009.

- Under de senaste åtta åren har det investerats mellan 600 mkr till 1 150 mkr varje säsong i **vintersportanläggningar** i Sverige. Investeringsnivån under 2010 tillhör därmed en av de högsta under de senaste åtta åren. Investeringarna i ökar med 10 procent under 2010 (1 039 mkr) jämfört med 2009 (944 mkr).
- De totala investeringarna inom **nöjes- och temaparker** ökar med 24 procent under 2010 (434 mkr) jämfört med 2009 (350 mkr). Ökningen beror på ökade investeringar i nya åkattraktioner och nya miljöer/ och eller upplevelser.

- Investeringar i **hotellfastigheter** minskar med nära 40 procent under 2010 (2 490 mkr) jämfört med 2009 (4 050 mkr). Minskade investeringar under en lågkonjunktur är inte ovanligt, men det kan påverka turistnäringens nationella strategi och vision negativt. Turistnäringens målsättning är att fördubbla turismens omsättning till 500 miljarder till år 2020.
- De totala investeringarna i **infrastruktur**, som leder till ny kapacitet för rese- och turistnäringen, uppgår under 2010 till 1 189 mkr. En minskning med två procent jämfört med 2009. Investeringar i ny kapacitet för rese- och turistnäringen utgör cirka fem procent av de totala infrastrukturinvesteringarna i Sverige 2010 (cirka 24 mdrk 2010).

Om Turistnäringens investeringsindex

Turistnäringens investeringsindex är framtagen av RTS inom ramen för TRIP Turistnäringens Utvecklingscenter, i samarbete med Turistnäringens regionala turistorganisationer. Turistnäringens investeringsindex visar investeringar inom rese- och turistnäringen per år. Genom att sammanställa statistik och intervjua flera olika källor kan RTS analysera och dra slutsatser om hur investeringar i näringen ser ut.

Bakgrund

En viktig komponent för att Sveriges rese- och turistnäring ska leva upp till de tillväxtmål som är uppsatta av näringen, fördubbla omsättningen från dagens 250 miljarder till 500 miljarder år 2020, är att det kontinuerligt görs investeringar i kapacitet, infrastruktur och företagande. Turistnäringens investeringsindex är en årlig analys av vilka offentliga och privata investeringar som görs inom rese och turistnäringen.

Syfte

Syftet är att tillhandahålla alla rese- och turistnära verksamheter och intressenter en överblick av vilka investeringar som görs inom näringen och vilka aktörer som investerar i vilken verksamhet, samt dra slutsatser om varför bilden ser ut som den gör.

Beskrivning

Turistnäringens investeringsindex ger svar på följande frågor;

- Fördelningen mellan offentliga och privata investeringar
- Var i Sverige det investeras
- Vad det investeras i
- Genomsnittligt investeringsbelopp

Turistnäringens investeringsindex mäter och följer aktiviteter inom kategorierna hotell, vintersportanläggningar, infrastruktur, nöjes- och temaparker destinationsutveckling, distributions samt andra turisminvesteringar. De investeringsformer som mäts är statliga medel, offentlig bidragsfinansiering samt bankfinansiering och riskkapital.

Resultat 2010 jämfört med 2009

Investeringar inom rese- och turistnäringen uppgår sammantaget till **5 611 mkr** under 2010, vilket innebär en minskning om totalt 19 procent jämfört med år 2009 (**6 914 mkr**). Investeringsgraden mellan nedanstående kategorier skiljer sig åt under 2010. Samtidigt som investeringar i hotellfastigheter och infrastruktur minskar under 2010 jämfört med 2009, ökar investeringsnivån inom vintersportanläggningar och nöjes- och temparker synbart under samma jämförelseperiod.

-39% **Hotellfastigheter 2 490 mkr (4 050 mkr 2009)**

Under 2010 beräknas investeringar inom hotell uppgå till 2 490 mkr, vilket innebär att investeringar i hotellfastigheter minskar med 39 procent under 2010 jämfört med 2009 (4 050 mkr). Precis som under 2009 består en majoritet av hotellfastighetsinvesteringarna under 2010 av investeringar som beslutades före finanskrisen 2008.

+10% **Vintersportanläggningar 1 039 mkr (944 mkr 2009)**

Under 2010 ökar investeringar i vintersportanläggningar med 10 procent jämfört med 2009, från 944 mkr 2009 till 1 039 mkr 2010. En majoritet av investeringarna görs av privata aktörer, liftägare som exempelvis Skistar eller av fastighetsbolag.

-2% **Infrastruktur 1 189 mkr (1 215 mkr 2009)**

De totala investeringarna i infrastruktur i Sverige under 2010 uppgår till 23 780 mkr. De totala investeringarna i infrastruktur, som leder till ny kapacitet för rese- och turistnäringen, uppgår under 2010 till 1 189 mkr, en marginell minskning jämfört med 2009 (-2procent). Utanför den nationella transportplanen gör Trafikverket investeringar i form av upphandlingar av persontrafik till och från regioner i Sverige som annars inte skulle ha en reguljär förbindelse med Stockholm, fastlandet eller regioncentra.

+24% **Nöjes- och temparker 434 mkr (350 mkr 2009)**

Investeringar i nöjes- och temparker under år 2010 uppgår till 434 mkr enligt svenska nöjesparksföreningen, vilket är en tydlig ökning i jämförelse med 2009 (+24 procent). Investeringarna omfattar främst nya åkattraktioner, nya miljöer och/eller upplevelser.

+21% **Destinationsutveckling 207 mkr (171 mkr 2009)**

Destinationsutveckling avser ett områdes utveckling som resmål, i syftet att öka besökarens konsumtion på destinationen. Offentlig bidragsfinansiering inom destinationsutveckling ökar synbart under 2010 jämfört med 2009. Under 2010 beräknas andelen investeringar inom destinationsutvecklingsprojekt utgöra cirka 25 procent av det totala stödet från EU:s strukturfonder.

+/-0% **Distribution 25 mkr (25 mkr 2009)**

Investeringar i distribution, vilket till exempel omfattar bokning eller försäljning av resor, övernattningar eller liftkort via webb eller annan återförsäljarkanal, beräknas utgöra cirka hälften av de totala riskkapitalinvesteringarna. Detta innebär att andelen investeringar i distribution finansierat med rent riskkapital inte har förändrats jämfört med under 2009.

-19% **Totalt utfall för 2010 jämfört med 2009**

Under 2010 uppgår investeringar inom rese- och turistnäringen sammantaget till **5 611 mkr**. Det innebär en total minskning om 19 procent jämfört med år 2009 (**6 914 mkr**).

Fördelning av totalt investerat kapital 2010

Nedanstående bild visar de sammantagna investeringarna per investeringskategori och investeringsform under 2010 jämfört med 2009.

Investeringskategorier	Statliga medel **	Offentlig bidragsfinansiering***	Fastighetsbolag inkl bankfinansiering samt riskkapital	Totalt 2010	Jmf 2009
Hotell			2 490	2 490	-39%
Vinteranläggningar		224	815	1 039	+10%
Infrastruktur	802	386		1 188	-2%
Nöjes & Temaparker			434	434	+24%
Destinationsutveckling		207		207	+21%
Distribution			25	25	Ingen förändring
Andra turisminvesteringar *		203	25	228	+43%
Totalt	802	1 020	3 789	5 611	-19%

*Andra turisminvesteringar omfattar projekt som har finansierats med antingen offentlig bidragsfinansiering alternativt med riskkapital, men som inte faller under någon av de övriga investeringskategorierna.

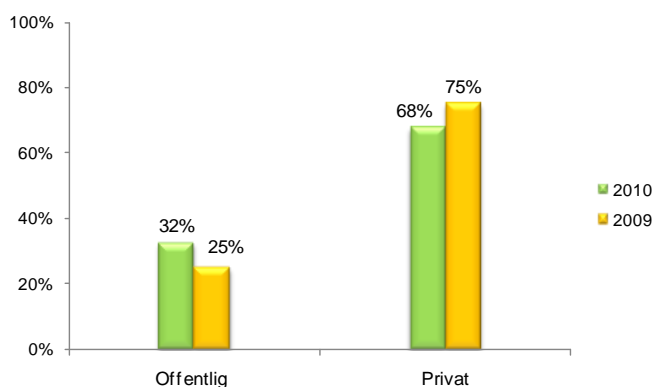
** Statliga medel: Omfattar trafikverkets investeringar av upphandlad persontrafik till och från regioner i Sverige.

*** Offentlig bidragsfinansiering: Omfattar medfinansiering av infrastruktur såsom vägar, tåg och kommunala/privata flygplatser eller nyföretagande.

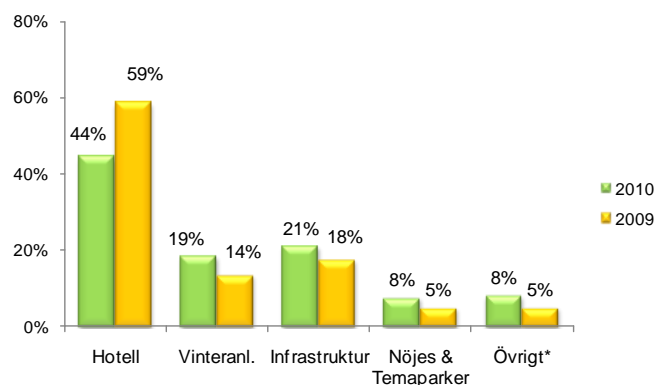
Andelen offentlig finansiering ökar under 2010 jämfört med 2009 (32 procent 2010, 25 procent 2009). Orsaken till att andelen offentlig finansiering ökar, är att utbetalningar från EU:s strukturfonder ökar under 2010. Programperioden för EU:s strukturfonder med startår 2007 upphör år 2013, och utbetalningarna förväntas därför vara som störst under 2010 och 2011. Detta, i kombination med att investeringar i privata hotellbyggen minskar under 2010, leder till en ökad andel offentlig finansiering 2010.

En majoritet av investeringarna under 2010 består av hotellfastighetsinvesteringar, och för investeringar i fastigheter och anläggningar utgör bankfinansiering den fortsatt viktigaste finansieringskällan.

Offentlig vs privat finansiering

Vad investeras i?

*Kategorin övrigt i diagrammet inkluderar investeringskategorierna destinationsutveckling, distributionssystem samt andra turisminvesteringar.

Investeringar i hotellfastigheter, 2 490 Mkr år 2010

Investeringar i hotellfastigheter beräknas stå för över 40 procent av de sammantagna investeringarna inom rese- och turistnäringen under 2010. I storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö görs en majoritet av hotellinvesteringarna, varav Stockholm står för nära 70 procent av de sammantagna hotellfastighetsinvesteringarna.

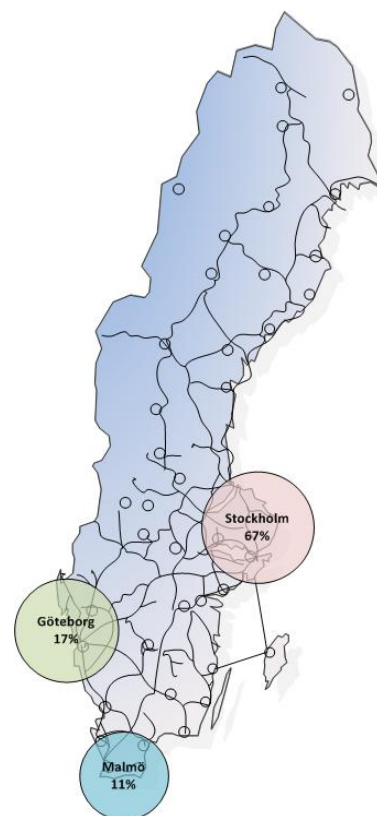
Investeringar i hotellfastigheter beräknas ha minskat med nära 40 procent under 2010 (2 490 mkr) jämfört med 2009 (4 050 mkr). Minskade investeringar under en lågkonjunktur är inte ovanligt, och hotellfastighetsinvesteringarna under 2009 var därtill jämförelsevis höga sett till såväl relativa som absoluta tal.

Minskade investeringar i hotellfastigheter kan dock påverka turistnäringens nationella strategi och vision negativt, vars målsättning är att fördubbla turismens omsättning till 500 miljarder till år 2020. För att kunna möta en ökad efterfrågan på hotellkapacitet, och därmed uppnå turistnäringens nationella strategi och vision, kommer det att krävas 7 750 nya hotellrum eller mer än 50 nya hotell med 150 rum till år 2020. Då storstadsområdena inte kan ta hela tillväxten fram till år 2020, måste nya hotell etableras i hela landet, och inte endast i storstadsområdena.*

Beslut om många av de hotell som öppnades under 2010, och som kommer att öppna under 2011, togs innan finanskrisen. Då det i allmänhet tar mellan tre till fyra år efter beslut innan ett hotell står klart att öppnas så behövs det redan nu fattas nya beslut för att kunna uppfylla tillväxtmålet.

Objekt med 100 rum eller mer som öppnade under 2010 inkluderar:

- Elite Hotel Marina Tower, Stockholm
- Courtyard by Marriott, Stockholm
- Park Inn Hammarby Sjöstad, Stockholm
- Nobis Hotel, Stockholm

Region	Andel 2010	Andel 2009
Stockholm	67%	48%
Göteborg	17%	26%
Malmö	11%	19%
Övrigt	6%	7%
Totalt	2 490 Mkr	4 050 Mkr

*RTS Trendanalys: Vision 2020

Investeringar i vintersportanläggningar, 1 039 Mkr år 2010

Under de senaste åtta åren har det investerats mellan 600 mkr till 1 150 mkr varje säsong i vintersportanläggningar i Sverige.

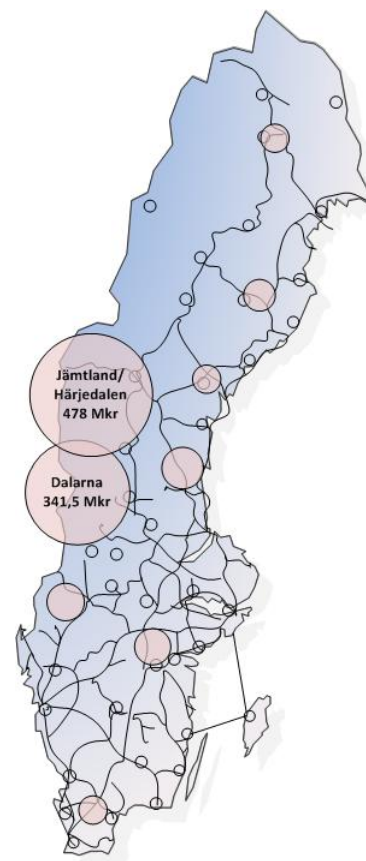
Under 2010 (1 039 mkr) ökar investeringarna i fjällvärlden med 10 procent jämfört med 2009 (944 mkr). Investeringsnivån under 2010 tillhör därmed en av de högsta under de senaste åtta åren.

En majoritet av investeringarna under 2010 hamnar, precis som under 2009, i den södra fjällkedjan. Cirka 80 procent av investeringarna under 2010 gjordes där. I Gästrikland (Kungsberget och Järvsöbacken) investeras 84 mkr under 2010, en ökning med 56 miljoner jämfört med 2009.

Generellt investeras en tredjedel av investeringarna i backen (snösystem, liftar och nedfarter) och två tredjedelar av investeringarna i boende och infrastruktur. Inslagen av offentliga investeringar består av medfinansiering av infrastruktur eller nyföretagande.

Stora investeringar under 2010 inkluderar*:

- Funäsdalsberget med omnejd: 350 bäddar Ski Village, 100 mkr
- Orsa-Grönklitt: Boende, djuranläggning, nedfarter och toppstuga, 75 mkr
- Hundfjället, Sälen: Lägenheter med 200 bäddar, 60 mkr.
- Säfsen: Nya hus, ny centrumbyggnad med sportbutik, lekplats, snö, bergvärme, spa, cykelpark, 74 mkr

Region	Andel 2010 (Mkr)	Andel 2009 (Mkr)
Jämtland/Härjedalen	46% (478)	14% (133)
Dalarna	33% (341,5)	72% (675)
Gästrikland	8% (84)	3% (28)
Värmland	5% (53)	8% (71)
Västerbotten	3% (30)	2% (15)
Småland	2% (25)	1% (11)
Norrbottnen	2% (23)	1% (7)
Västernorrland	0,3% (3,5)	-
Skåne	0,1% (1)	-
Västra Götaland	-	0,4% (4)
Totalt	1 039	944

*Sammanställning från SLAO

Investeringar i infrastruktur, 1 189 Mkr år 2010

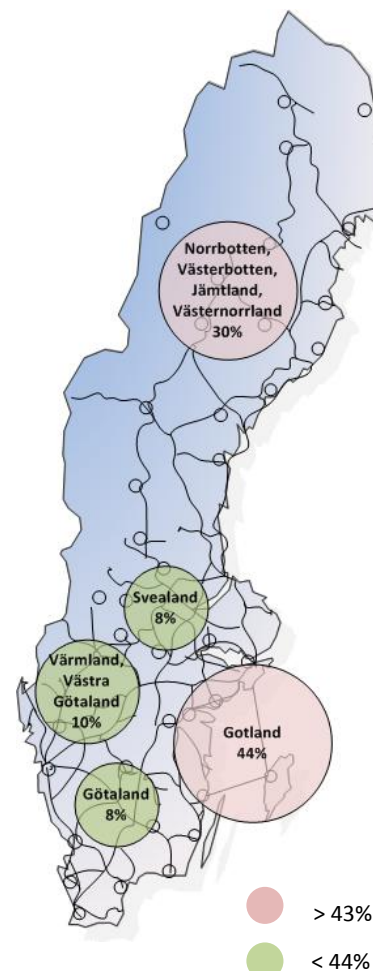
De totala investeringarna i infrastruktur i Sverige under 2010 uppgår till 23 780 mkr. De totala investeringarna i infrastruktur, som leder till ny kapacitet för rese- och turistnäringen, uppgår under 2010 till 1 189 mkr.

Investeringar i infrastruktur kopplade till rese- och turistnäringen, omfattar trafikverkets investeringar i form av upphandlad persontrafik till och från regioner i Sverige, därtill tillkommer även offentlig bidragsfinansiering i vägar, tåg och kommunala/privata flygplatser. Investeringar i infrastruktur kopplat till rese- och turistnäringen minskar endast marginellt under 2010 jämfört med 2009 (-2 procent).

De upphandlingar som görs inom infrastruktur är fleråriga och investeringarna relativt lika mellan åren, beroende på att det i stort sett är samma trafik som upphandlas från år till år. De långa upphandlingstiderna leder till att investeringar inom infrastruktur blir relativt statiska.

Exempel på infrastrukturinvesteringar:

- Färjetrafiken mellan Gotland och fastlandet (cirka 360 mkr)
- Flygtrafik till inre Norrland, Härjedalen samt norra Värmland (93 mkr)

Region	Andel 2010	Andel 2009
Gotland	44%	41%
Norrbottn, Västerbotten, Jämtland, Västernorrland	30%	29%
Värmland, Västra Götaland	10%	11%
Kronoberg, Jönköping, Kalmar, Halland, Östergötland, Blekinge, Skåne	8%	10%
Uppsala, Västmanland, Södermanland, Dalarna, Gävleborg	8%	8%
Totalt	1 189 Mkr	1 215 Mkr

Stöd ur EU-fonder, 796 Mkr år 2010

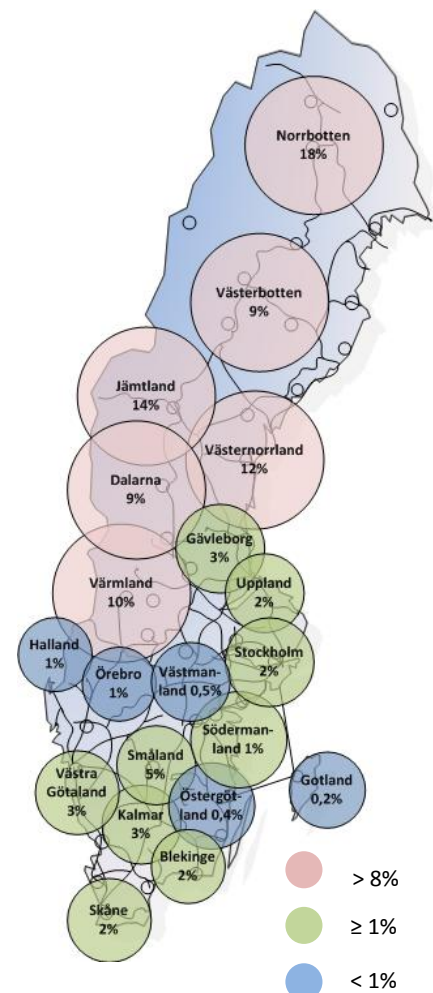
Bidrag från EU-fonder inkluderar dels finansiellt stöd från EU:s regionala strukturfondsprogram som handläggs av Tillväxtverket, samt bidrag från Jordbruksverkets Landbygdsprogram vars syfte är att stimulera och utveckla landsbygden genom nya företag och nya varor och tjänster.

Den nuvarande programperioden för EU:s strukturfonder gäller från 2007 till och med 2013. Då programperioden närmar sig sitt slut, förväntas utbetalningarna till projekten vara som störst under åren 2010 och 2011.

Den norra delen av Sverige tar emot en majoritet av utbetalningarna från EU:s strukturfonder under 2010, och stödet inkluderar bland annat destinationsutvecklingsprojekt samt infrastruktur- och tillgänglighetsprojekt.

Exempel på stora projekt inkluderar *Besöksmål världsarvet Lapponia* (55 mkr) i Norrbotten, samt *Tillgänglighet till Härjedalsfjällen* (27 mkr) och *Turism 2020* (22 mkr) i Jämtland.

Destinationsutveckling, vilket avser ett områdes utveckling som resmål i syfte att öka konsumtionen på destinationen, beräknas stå för cirka 25 procent, eller 207 mkr, av det totala stödet från EU:s strukturfonder under 2010 (171 mkr 2009).

Region	Andel 2010	Andel 2009
Norrbotten	18%	12%
Jämtland	14%	11%
Västernorrland	12%	14%
Värmland	10%	11%
Västerbotten	9%	10%
Dalarna	9%	9%
Småland	5%	5%
Öresund-Kattegat-Skagerak	4%	4%
Kalmar	3%	4%
Västra Götaland	3%	4%
Gävleborg	3%	3%
Skåne	2%	2%
Blekinge	2%	2%
Uppland	2%	2%
Stockholm	2%	2%
Södermanland	1%	2%
Halland	1%	1%
Örebro	1%	1%
Västmanland	0,5%	1%
Östergötland	0,4%	1%
Gotland	0,2%	0,3%
Totalt	796 Mkr	660 Mkr

Källförteckning

Myndigheter/Företag

Tillväxtverket, Jordbruksdepartementet, Svenska Riskkapitalföreningen, SLAO, Rikstrafiken, RTS, Razormind

Offentliga program/Aktörer

EU strukturfond, EU IVA-fond, Tillväxtverkets program för tillväxt, Landsbygdsprogrammet, Länsstyrelser

Intervjuer med större kommersiella aktörer inom hotell, vintersportanläggningar, infrastruktur samt nöjes- och temparker.

Rapporter och analyser inom ramen för TRIP Turistnäringens Utvecklingscenter, i samarbete med Turistnäringens regionala turistorganisationer:

- Turistnäringens Resindex och prognos (kvartalsrapport)
- Turistnäringens investerarindex (årlig rapport)
- Turistnäringens konjunkturbarometer (årlig rapport)
- Turistnäringens Trendanalys: Vision 2020

Om RTS, Rese- och Turistnäringen i Sverige

RTS är en näringslivsorganisation som driver affärs- och utvecklingsprojekt i partnerskap med aktörer från privat och offentlig sektor. Målet är att stimulera tillväxt via ett ökat entreprenörskap och företagande för att därigenom bygga den gemensamma marknaden åt rese- och turistnäringens intressenter.

Styrelsemedlemmar i RTS är SAS, SJ, Strömma Turism och Sjöfart, SkiStar, Svenska Mässan, Sveaskog Naturupplevelser, STF Svenska Turistföreningen, FRA Föreningen Flygresearrangörer, SGF Svenska Golfbundet, Linkon, Samtrafiken, Malmö Aviation, Norweigan Air Shuttle, Hertz, Grand Hotel, Destination Gotland och AB Götakanalbolag. RTS medlemmar representerar över 1500 bolag verksamma inom rese- och turistnäringen. För vidare information, gå in på www.rts.se.

I samarbete med

**TILLVÄXT
VERKET**

Svenska Riskkapitalföreningen
~ SWEDISH PRIVATE EQUITY & VENTURE CAPITAL ASSOCIATION ~